

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. M., Ľ., a J. M., B. 109, zastúpených advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 105/2007 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. M. a J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2008 doručená sťažnosť Ing. M. M. a J. M. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 105/2007 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2008 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že v právnej veci sťažovateľov o určenie vlastníctva Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 12 C 135/2004 z 12. marca 2007 zamietol ich žalobu a krajský súd na základe odvolania sťažovateľov rozsudkom sp. zn. 7 Co 105/2007 zo 16. januára 2008 napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil.

Sťažovatelia uvádzajú, že sa v označenom konaní domáhali určenia «*vlastníctva k spoluvlastníckym podielom k pozemkom, zapísaným na LV č. 307 – parc. 374/11 KN pod B 65-10/206-in a pod B 73-4/1518-iny, t. j. spolu 34/1518, z ktorého sme každý nadobudli po 17/1518-in kúpnu zmluvou zo 14. 10. 1998 od predávajúceho Ing. O. M. a ktorej vklad bol povolený OÚ P. 25. 8. 1999 pod... Predávajúci nadobudol predmetné podiely na základe osvedčenia o dedičstve 11 D 208/96, Dnot 253/96 z 21. 1. 1997.*

Napriek povolenému vkladu vlastníctvo nebolo zapísané v prospech kupujúcich, pretože bolo zapísané na mene žalovaného na základe osvedčenia not. záp. N 484/96, Nz 364/96 z 13. 8. 1996 podľa kúpnej zmluvy z 2. 5. 1955.

Podľa odôvodnenia prvostupňového súdu mal súd jednoznačne preukázané, že podľa zmluvy z 2. 5. 1955 medzi predávajúcim A. M. a žalovaným a jeho manželkou M., rod. H., boli odpredané okrem nehnuteľností identifikovanými v zmluve aj „v chotári obce R. a aj v inej zápisnici na meno odpredávateľa ten čas sa nachádzajúce nehnuteľnosti“ a k týmto nehnuteľnostiam bolo podľa zák. č. 293/92 osvedčené vlastníctvo v prospech žalovaného not. záp. N 484/96, Nz 364/96 z 13. 8. 1996.

Tiež mal súd za preukázané, že na základe kúpnej zmluvy zo 14. 10. 1998, ktorej vklad do KN bol povolený 25. 8. 1999, sme nadobudli od predávajúceho Ing. O. M. spoluvlastnícky podiel na parc. 374/11 KN na LV č. 307 pod B 65 a pod B 73.

Podľa názoru súdu bola držba žalovaného od 2. 5. 1955 do 11. 6. 1996, kedy Ing. O. M. podal v konaní o osvedčenie vlastníckeho práva žalovaného č. N 484/96, Nz 364/96 námietky a uplatnili tak svoje vlastnícke právo, oprávnená a súd podľa § 872 ods. 6 novely

Obč. zák. 509/1991 Zb. do oprávnenej držby započítal dobu od 2. 5. 1995 (správne má byť 1955, pozn.) do 31. 3. 1964 (v súlade s Rč 50/2000) a po započítaní časti vydržacej doby od 1. 4. 1964 do 2. 5. 1965 mohli nastať účinky vydržania najskôr 3. 2. 1993. Tak dospel k záveru, že žalovaný splnil podmienku vydržania, lebo jeho oprávnená držba trvala dobu dlhšiu ako 10 rokov.».

Sťažovatelia zhrnuli svoje základné námietky, ktoré uplatnili aj v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdiac, že:

- zápis žalovaného ako spoluvlastníka podielu 10/506 pod č. B 55 bol vykonaný v rozpore so zákonom (z dôvodov, ktoré v sťažnosti podrobne rozviedli), tiež preto, že titul nadobudnutia uvedený v notárskej zápisnici č. N 484/96, Nz 364/96 z 13. augusta 1996, t. j. odkúpenie podielu, nikdy neexistoval,

- v kúpnej zmluve z 2. mája 1955 nie sú v rámci tzv. „identifikovaných nehnuteľností“ zapísané tie, ktoré boli predmetom konania, konkrétne medzi pozemnoknižnými vložkami katastrálneho územia R. nie je vložka č. 142 a rovnako absentuje aj vo výmere, ktorým niekdajší príslušný Okresný národný výbor (ďalej len „ONV“) udelil súhlas na predaj nehnuteľností. V súvislosti s tým sťažovatelia ďalej tvrdia, že pokiaľ sa v predmetnej zmluve uvádza, že sa odpredáva aj „v chotári obce R. a aj v inej zápisnici na meno odpredávateľa ten čas sa nachádzajúce nehnuteľnosti“, tak v tom čase na meno predávajúceho neboli zapísané žiadne parcely, pretože ich nadobudol až na základe dedičských rozhodnutí v roku 1996. Aj keď podľa schvaľovacieho rozhodnutia ONV žalovaný musel vedieť, že sporné spoluvlastnícke podiely nenadobudol (predaj podielu z vložky č. 142 nebol schválený), a tým u neho absentovala počas celej doby dobromyseľnosť držby, okresný súd ani krajský súd nevysvetlili, prečo túto skutočnosť nepovažovali za podstatnú,

- súdy oboch stupňov nevysvetlili ani to, prečo nepovažujú za relevantnú námietku, týkajúcu sa účinkov osvedčenia. Sťažovatelia zastávajú názor, že „súd nesprávne posúdil aj účinky osvedčenia vydaného na základe zák. č. 293/92 Zb. Osvedčenie podľa tohto zákona má tie účinky, že ako vlastník (domnelý) sa podmienene zapíše osoba, ktorá vlastníctvo osvedčuje a právo trvalého vlastníctva jej vznikne po uplynutí 10 rokov, ak v uvedenej dobe úspešne neuplatní vlastnícke právo iná osoba“.

Sťažovatelia sú toho názoru, že krajský súd nepostupoval v odvolacom konaní v súlade s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože v odôvodnení svojho rozhodnutia nezodpovedal na nimi prednesené zásadné námietky a ani nevysvetlil, prečo ich nepovažoval za podstatné na rozhodnutie. Preto podľa nich vyznieva namietaný rozsudok ako zjavne neodôvodnený a arbitrárny.

Sťažovatelia preto navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd určuje, že v konaní na Krajskom súde v Prešove č. k. 7 Co 105/2007 právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivé prerokovanie pred nezávislým a nestranným súdom, ako aj podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy vlastníť majetok a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na pokojné užívanie majetku bolo porušené.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Co 105/2007 zo 16. 1. 2008 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

Ústavný súd podľa ustanovenia § 31 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zaslal 26. novembra 2008 krajskému súdu sťažnosť na vyjadrenie. Predseda kolégia krajského súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr 10174/08 doručenom ústavnému súdu 17. decembra 2008 okrem iného vyslovil názor, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, z ktorého vyvodil aj správny právny záver, a jeho odôvodnenie má podklad vo vykonanom dokazovaní, je výstižné a presvedčivé. Ďalej sa vo svojom vyjadrení venoval odvolacím námietkam sťažovateľov a uviedol, ako sa s nimi vysporiadal. Keďže dospel k záveru, že odôvodnenie namietaného rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a že v ňom reagoval na všetky zásadné argumenty, označil okolnosti uvádzané navrhovateľmi v sťažnosti za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhol odmietnuť.

Právny zástupca sťažovateľov vo vyjadrení k stanovisku krajského súdu doručenom ústavnému súdu 2. januára 2009 sa s týmto stanoviskom nestotožnil a zotrval na názore, že krajský súd sa nevysporiadal s tými námietkami sťažovateľov, ktoré vzniesli v konaní pred súdom v odvolaní, ako aj v sťažnosti ústavnému súdu. Poukázal tiež na to, že žaloba sťažovateľov o určenie vlastníctva sa vzťahovala na tie spoluvlastnícke podiely, ktoré nadobudli kúpnu zmluvou, zatiaľ čo predmetom osvedčenia boli podľa sťažovateľov neexistujúce podiely, ktoré v čase vydania osvedčenia neboli zapísané ani vo vložke č. 142, katastrálne územie R. a ani na liste vlastníctva č. 39.

Právny zástupca sťažovateľov spochybnil vyjadrenie krajského súdu, podľa ktorého *„Ing. M. zdedil po svojom otcovi aj podiel pod B 2 gg – 10/506-in a s týmto mohol voľne disponovať a žalovaný sa oprávnene domnieval, že na základe zmluvy tento podiel nadobudol“* tým, že ak sa takto domnieval, potom nie je zrejmé *„z akého dôvodu si dal osvedčiť podiel B 1 gg z LV č. 39“*.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde, pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Podľa § 55 zákona o ústavnom súde vychádza ústavný súd v konaní o sťažnosti zo skutkových zistení urobených v predchádzajúcich konaniach, ak sa nerozhodne inak.

Ak ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, III. ÚS 35/2010). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli rozhodujúce aj v okolnostiach tohto prípadu.

Podstatou námietok sťažovateľov je odlišné právne posúdenie v danej veci relevantných skutočností odvolacím súdom v konaní o opravnom prostriedku oproti právnemu názoru, ktorý zastávajú sťažovatelia.

Ústavný súd v tomto konaní preto skúmal, či rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co 105/2007 zo 16. januára 2008 vydaný v odvolacom konaní je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

V prvej časti odôvodnenia krajský súd uviedol rozhodujúce skutočnosti, ktoré tvorili základ faktickej a právnej argumentácie rozhodnutia (záverov) okresného súdu zhrňujúc, že okresný súd *«V odôvodnení uviedol, že dňa 2. 5. 1955 bola medzi A. M. ako predávajúcim a žalovaným a jeho manželkou, rodenou H. ako kupujúcimi uzatvorená kúpno-predajná zmluva, predmetom ktorej boli, okrem nehnuteľnosti v zmluve identifikovaných, aj „v chotári obce R. a aj v inej zápisnici na meno odpredávateľa, ten čas sa nachádzajúce nehnuteľnosti“.* Na základe tejto zmluvy si žalovaný dal osvedčiť spoluvlastnícky podiel aj k parcele KN č. 374/11 zapísanej na LV č. 307 v podiele 10/506-tin osvedčením podľa zákona č. 293/1992 Zb. formou notárskej zápisnice spísanej dňa 13. 8. 1996 pod č. N 484/96, Nz 364/96. Žalovaný teda v čase uzavretia tejto kúpnej zmluvy mal za to, že predávajúci A. M. je vlastníkom aj osvedčeného podielu, keďže tieto nehnuteľnosti mu boli známe, nakoľko ich užíval ešte s právnymi predchodcami predávajúceho, s ktorými mal úzky osobný vzťah a tak aj vedomosť o nehnuteľnostiach, ktorých bol predávajúci vlastníkom. Z nadobudnutými nehnuteľnosťami žalovaný nakladal ako so svojimi vlastnými, bral z nich plody a úžitky s vedomím v dobrej viere, že mu tieto vlastnícky patria. Súd prvého stupňa mal za to, že žalovaný mal predmetné nehnuteľnosti v oprávnenej držbe v čase od 2. 5. 1995 do 1. 4. 1964 kedy nadobudol účinnosť Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. a s poukazom na novelu Občianskeho zákonníka vykonanú zákonom č. 509/1991 Zb., konkrétne na ustanovenie § 872 ods. 6 započítal súd do doby oprávnenej držby aj dobu pred

dňom 1. 1. 1992. Konštatoval, že účinky vydržania v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka nastali najneskôr dňa 3. 2. 1993, kedy došlo k splneniu oboch základných podmienok pre vydržanie, a to oprávnenej držby, ako aj uplynutia vydržacej lehoty. Žalovaný splnením podmienok vydržania nadobudol vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu KN č. 374/11 zapísanej na LV č. 307 kat. úz. R. pod B 56 v podiele 10/506-tin titulom vydržania, ktorého účinky nastali priamo zo zákona. Pre preukázanie spoluvlastníctva žalovaným súd prvého stupňa zamietol žalobu o určenie spoluvlastníckeho podielu v prospech žalobcov, ktorí mali za to, že tento podiel nadobudli kúpnu zmluvou uzavretou dňa 14. 10. 1998 od predávajúceho Ing. O. M. vedený na predávajúcom na LV č. 307 pod B 65 v 10/506-tinách a pod B 73 v 4/1518-tinách.

K zamietnutiu žaloby došlo aj vo vzťahu k vysloveniu, že žalovaný je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu zapísaného pod B 56 v podiele 10/506 na LV č. 307 z dôvodu, že žalobcovia nepreukázali, že by ich právne postavenie bez takéhoto určenia bolo neisté, nakoľko neistotu svojho právneho postavenia a naliehavý právny záujem oprávnene deklarovali v časti o určenie svojho spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú totožné s nehnuteľnosťami označenými v zápornej žalobe.».

V ďalšej časti odôvodnenia sa krajský súd zaoberal odvolaním sťažovateľov, argumentácia ktorých sa do značnej miery zhoduje s tou, ktorú uplatnili v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Poukázali najmä «na znenie kúpnej zmluvy z 2. 5. 1955, teda na skutočnosť, že v tejto zmluve a taktiež vo výmere bývalého ONV sa nenachádza zápisnica č. 142 ani pozemnoknižná parcela mpč. 374/a/1/1, ktorej zodpovedá parcela KN 374/11 zapísaná na LV č. 307 kat. úz. R. Taktiež nie je možné vychádzať z ďalšieho textu kúpnej zmluvy, a to z toho, že sa odpredáva „v chotári obce R. a aj v inej zápisnici na meno odpredávateľa v ten čas sa nachádzajúce nehnuteľnosti“, keďže na mene predávajúceho O. M. neboli zapísané žiadne parcely, ale tento ich nadobudol až na základe dedičských rozhodnutí v roku 1996.

Ďalšia odvolacia námietka smerovala k tomu, že žalovaný uzatváral kúpnu zmluvu v roku 1955 spolu s manželkou M., rod. H., preto sa mohol stať maximálne v prípade vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva iba vlastníkom spoluvlastníckeho podielu a titul uvedený v osvedčení pre vydržanie neobstojí. Uviedli, že ak by bolo pravdivé tvrdenie

žalovaného, že predmetné pozemky užíval, že ich poznal a práve podiely J. M. z vložky č. 142 mal nadobudnúť zmluvou, tak by si dal osvedčiť vlastníctvo k všetkým podielom, teda aj tým podielom, ktoré aj po uzatvorení kúpnej zmluvy boli zapísané na žalobcoch, resp. pred predajom na predávajúcom O. M. Vo vložke č. 142 kat. úz. R. totižto boli, okrem podielom pod B 2 gg, ktoré mali byť odpredané, zapísané aj podiely pod B 2 ff vo výške 4/506-tin a pod B 2 chch v podiele 6/506-tin, ktoré si žalovaný neosvedčil. Žalovaný podľa názoru súdu si osvedčil notárskym osvedčením č. N 484/96 zo dňa 13. 8. 1996 podiel na LV č. 39 pod B 1 gg, pričom však takýto podiel neexistuje a ani v tom čase neexistoval, teda notárske osvedčenie bolo vydané na neexistujúci podiel a nemalo byť zapísané do katastra nehnuteľnosti. Odôvodnenie súdu prvého stupňa je teda v rozpore s vykonanými dôkazmi. Žalobcovia v odvolaní namietali aj dobromyseľnosť žalovaného pri držbe z dôvodu, že žalovaný si na základe vydaného výmeru č. 1406/1955 zo dňa 11. 5. 1955 musel byť vedomý, že iné nehnuteľnosti, okrem nehnuteľností uvedených vo výmere, mu nemohli pripadnúť. Taktiež žalovaný nemohol od roku 1955 užívať lesné pozemky, pretože lesy v tom čase, až do ich vydania urbárskej spoločnosti, obhospodarovali Štátne lesy. Za nesprávne právne posúdenie považovali odvolatelia aj posúdenie účinkov osvedčenia vydaného v prospech žalovaného na základe zákona č. 293/1992 Zb., keďže podľa ich názoru osvedčenie má tie účinky, že ako vlastník sa podmiennečne zapíše osoba, ktorá vlastníctvo osvedčuje a právo trvalého vlastníka jej vznikne po uplynutí 10 rokov od vydania osvedčenia. Až vydaním osvedčenia začína oprávnená držba a trvá po dobu 10 rokov, ak v uvedenej dobe úspešne neuplatní vlastnícke právo iná osoba. Žalovaný však najneskôr podaním žaloby, resp. ešte výzvou z 8. 3. 1999 stratil dobrú vieru držiteľa veci, ktorú nadobudol vydaním osvedčenia.

Žalobcovia trvali na tom, že je daný ich naliehavý právny záujem aj pri určení, že žalovaný nie je vlastníkom podielu pod B 56 vo výške 10/506-tin, keďže žalovaný by aj po vyhovení žalobe v prvej časti ostal zapísaný na LV č. 307 ako spoluvlastník v podiele 6/506-tin, pričom ide o podiel po J. M. zo zápisnice č. 142 zapísaný pod B 2 chch. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu a zaviazať žalovaného k náhrade trov konania.».

Po uvedení stanoviska žalovaného k odvolaniu sťažovateľov krajský súd svoje faktické a právne závery, ku ktorým dospel po konštatovaní, že „Súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, z ktorého vyvodil aj správny právny záver. Jeho odôvodnenie má podklad vo vykonanom dokazovaní, je výstižné a presvedčivé“, odôvodnil takto:

«Odvolačí súd považuje za potrebné ešte uviesť, že predmetom tohto konania je určenie spoluvlastníckych podielov vyplývajúcich z pôvodných pozemnoknižných zápisov v zápisnici č. 142, kde okrem iného bola zapísaná aj pozemnoknižná parcela mpč. 374/a/1/1, ktorej zodpovedá terajšia parcela KN 374/11 – lesné pozemky o výmere 1419048 m² zapísaná na LV č. 307 kat. úz. R. V pôvodnej pozemnoknižnej zápisnici č. 142 sú ako spoluvlastníci zapísaní pod B 2 ff J. M. v podiele 4/506-tin, pod B 2 gg ml. J. M. v podiele 10/506-tin a pod B 2 chch opäť J. M. v podiele 6/205-tin. Tento zápis svedčí o tom, že ako spoluvlastníci sú vedení tak starý otec Ing. O. M. (pod B 2 ff, B 2 chchc), ako aj otec Ing. O. M. mladší J. M. Tomuto nasvedčujú aj osvedčenia o dedičstve, v zmysle ktorých bol v dedičskom konaní vedenom pod 11 D 216/1996 prejednaný podiel po starom otcovi vedený len pod B 2 ff a v dedičskom konaní vedenom pod 11D 208/1996 len podiel po ml. J. M. – otcovi Ing. O. M. pod B 2 gg. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že v dedičskom konaní nebol prejednaný podiel vedený v pozemnoknižnej zápisnici na starom otcovi Ing. O. M. vedený pod B 2 chch v podiele 6/506-tin. Z oboch dedičských rozhodnutí ďalej vyplýva to, že obaja právní predchodcovia Ing. O. M. zomreli v roku 1927, teda v čase platnosti Uhorského obyčajového práva v našom právnom poriadku. Aj podľa tohto obyčajového práva nadobúdali dedičia vlastníctvo k poručiteľovmu majetku aj bez pozemnoknižného zápisu smrťou poručiteľa, ktorým momentom zároveň nadobudli aj všetky dispozičné práva ako vlastník. Znamená to teda, že aj bez vykonania formálnych zápisov vlastníctva mohli dedičia uzatvárať zmluvy o prevode nehnuteľnosti, resp. podielov k nehnuteľnostiam.

Ing. O. M. bol jediným dedičom po otcovi J. M., po ktorom zdedil aj podiel v pozemnoknižnej vložke č. 142 k parcele mpč. 374/a/1/1 pod B 2 gg v podiele 10/506-tin. Tento podiel nadobudol momentom smrti svojho otca, teda v roku 1927, preto s ním aj mohol voľne disponovať a uzatvoriť tak kúpno-predajnú zmluvu so žalovaným dňa 2. 5. 1995 aj vo vzťahu k uvedenému podielu. Ak žalovaný v roku 1955 vedel, že Ing. O. M.

je jediným dedičom po pozemnoknižnom spoluvlastníkovi ml. J. M. a považoval ho za vlastníka aj podielu 10/506-tin k mpč. 374/a/1/1, oprávnene sa tak domnieval, že nadobudol vlastníctvo aj k tomuto podielu, čo v slovnom vyjadrení v kúpno-predajnej zmluve zo dňa 2. 5. 1995 je pod pojmom „iných nehnuteľnosti nachádzajúcich sa. v tom čase na meno odpredávateľa“. Správne preto konštatoval súd prvého stupňa, že žalovaný splnil podmienku dobromyseľnosti uzavretím kúpno-predajnej zmluvy v roku 1955 a po splnení zákonom stanovenej 10-ročnej vydržacej lehoty sa stal aj vlastníkom podielu 10/506-tin titulom vydržania, ktoré vlastníctvo vzniká priamo zo zákona (ex lege) a nie vydaním osvedčenia o vydržaní, ako to namietajú v odvolacích námietkach žalobcovia. Samotné osvedčenie je len jeden zo spôsobov, ako si zosúladiť stav faktický so stavom právnym.»

Krajský súd sa vysporiadal aj s odvolacou námietkou sťažovateľov, že žalovaný v roku 1955 uzatváral kúpnu zmluvu spolu so svojou manželkou a v súčasnom období je iba on vedený na liste vlastníctva č. 307 ako vlastník, a ďalej uviedol, že „v čase vstupu žalovaného do držby v roku 1955 bol v účinnosti zákon č. 265/1949 Zb. o Rodinnom práve, v zmysle ktorého § 22 a nasl. majetok získaný oboma manželmi je majetkom im spoločným (zákonné majetkové spoločenstvo). Ide teda o majetkové spoločenstvo o bez určenia podielov každého z manželov.“

Na základe uvedeného je podľa názoru krajského súdu odvolaním sťažovateľov napadnutý prvostupňový rozsudok vo vzťahu k negatívnemu určeniu vecne správny, a preto ho v tejto časti ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

K ďalšiemu sťažovateľmi uplatnenému nároku, ktorým bolo určenie ich spoluvlastníckeho podielu vo výške v časti 17/1518 k celku odvodzujúc svoje právo od kúpnej zmluvy uzavretej 14. októbra 1998, krajský súd uviedol:

„Podľa zápisu z LV č. 307 kat. úz. R. je žalobca v 1. rade vedený ako spoluvlastník pod B 74 v podiele 11/1518-tin a pod B 82 v podiele 10/2020-tin. Žalobca v druhom rade je vedený ako spoluvlastník pod B 135 v podiele 11/1518-tin. Pokiaľ sa žalobcovia domáhajú určenia celkového spoluvlastníctva vo výške po 17/1518-tin, je ich žaloba čo do výšky

po 11/1518-tin nedôvodná a na takomto určení nepreukázali naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p.“

Za nedôvodnú považoval krajský súd žalobu sťažovateľov, aj pokiaľ ide o zvyšné podiely vo výške 6/1518 k celku, poukazujúc na to, že „z kúpnej zmluvy uzavretej dňa 14. 10. 1998 totižto vyplýva, že Ing. O. M. odpredal podiel 4/506-tin, ktorý bol pôvodne zapísaný v pozemnoknižnej zápisnici č. 142 pod B 2 ff, ktorý podiel však patril jeho starému otcovi a v zmysle osvedčenia o dedičstve pod sp. zn. 11 D 216/1996 zo dňa 26. 6. 1997. Tento podiel pripadol nielen predávajúcemu Ing. O. M., ale aj ďalším dedičom, a to M. Z., rod. Ď., a A. Š. v podieloch po 1/3. Pokiaľ teda predávajúci Ing. O. M. odpredal viac, ako mu v dedičskom konaní pripadlo, previedol tak na iného viac práv, než mal sám a v tejto časti je potrebné preto považovať kúpnu zmluvu za neplatnú. Na základe takejto zmluvy sa preto žalobcovia ani nemohli stať spoluvlastníkmi v požadovanom podiele nad podiel 11/1518-tin. Aj v tejto časti bola žaloba zamietnutá správne, preto rozsudok súdu prvého stupňa bol potvrdený v zmysle § 219 O. s. p.“

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva, každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

V kontexte svojej doterajšej judikatúry sa ústavný súd považuje za oprávneného zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov len v prípade, ak by aplikácia právnych noriem v danom konkrétnom prípade zo strany všeobecného súdu bola dôsledkom interpretácie, ktorá by extrémne vybočila z princípov zaručených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a zároveň by ju bolo možné kvalifikovať ako aplikáciu práva majúcu za následok porušenie základných práv alebo slobôd. K takémuto zisteniu však vo veci sťažovateľov ústavný súd nedospel.

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj celkom nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd v posudzovanom prípade zisťoval aj to, či nejde o návrh zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku síce presvedčil, že krajský súd nedal odpoveď na všetky námietky predložené sťažovateľmi, avšak na druhej strane je toho názoru, že sa vysporiadal s vecou v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovatelia v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). K obdobným záverom dospel pri interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru i Európsky súd pre ľudské práva,

ktorý napr. vo veci Torija v. Španielsko (sťažnosť č. 18390/91) konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy uviesť dôvody pre svoje rozhodnutia... čo však na druhej strane neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná podrobná a vyčerpávajúca odpoveď v rozsahu uspokojujúcom samotného sťažovateľa. Rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia... Otázka, či súd nevyhovел požiadavke odôvodnenia vyplývajúcej z čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na okolnosti prípadu.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho konania a rozhodnutia. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu má oporu vo vykonanom dokazovaní a obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, čo napokon vyplýva aj z citovaných častí odôvodnenia napadnutého rozsudku. Takto koncipované odôvodnenie neumožňuje vyslovenie názoru, že v ňom absentujú natoľko závažné skutočnosti, ktoré by podporili tvrdenie sťažovateľov o svojvoľnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti výkladu a záverov krajského súdu a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Ústavný súd stabilne judikuje, že „Ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne udržateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces“ (m. m. IV. ÚS 329/04, III. ÚS 30/06).

Pretože postup krajského súdu v namietanom konaní a ani na jeho základe vydaný rozsudok nevykazujú podľa názoru ústavného súdu znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie eventuálneho záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (resp. na spravodlivý proces) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Vzhľadom na to sťažnosťou napadnutý rozsudok (a jemu predchádzajúci postup) krajského súdu posudzoval iba z hľadiska možnej kolízie so sťažovateľmi označenými právami garantovanými ústavou a dohovorom. Pre oblasť dokazovania z toho vyplýva zásada, že ústavný súd sa v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zaoberá sťažnosťou len vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú tvrdení sťažovateľov o zásahu do ich základných práv alebo slobôd, avšak nevykonáva dokazovanie vo veci samej, ktoré by v končenom dôsledku mohlo viesť k inému meritórnemu rozhodnutiu, než k akému dospel všeobecný súd.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že argumenty uvádzané v sťažnosti nenaznačujú takú intenzitu možného porušenia (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04) základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by odôvodňovala nevyhnutnosť priatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že porušenie práva priznaného týmto článkom ústavy a dodatkového protokolu nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 44/03). O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu

niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že označený rozsudok krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľom v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, a teda ani základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd je na základe uvedených skutočností toho názoru, že v tomto prípade rozhodol krajský súd ústavne konformným spôsobom, a preto posúdil sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2010